

*Міністерство освіти і науки України
Івано-Франківський університет права імені Короля Данила Галицького
Івано-Франківський обласний осередок
ВГО «Асоціація кримінального права»*

**ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ
ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ НА
СУЧАСНОМУ ЕТАПІ
ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ**

*Матеріали
Всеукраїнської науково-практичної
конференції
(14 березня 2013 року)*

м. Івано-Франківськ – 2013

Оргкомітет та редакційна колегія:

Луцький Іван Михайлович – ректор Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького, академік УАН, академік академії наук Вищої школи України, академік Міжнародної академії наук педагогічної освіти, доктор канонічного права, Відмінник освіти України, доктор юридичних наук, професор

Луцький Роман Петрович – декан юридичного факультету Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького, кандидат юридичних наук

Острогляд Олександр Васильович – завідувач кафедри кримінального права і процесу Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького, заступник голови Івано-Франківського обласного осередку ВГО «Асоціація кримінального права», кандидат юридичних наук, доцент

072 Особливості формування законодавства України на сучасному етапі державотворення [текст] : *Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції* (14 березня 2013 року, м. Івано-Франківськ). – Івано-Франківськ: Івано-Франківський університет права імені Короля Данила Галицького, 2013. – 221 с.

В збірнику опубліковано матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Особливості формування законодавства України на сучасному етапі державотворення», яка відбулася 14 березня 2013 року на базі Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького.

Теоретичні положення і практичні рекомендації учасників конференції щодо удосконалення чинного законодавства України будуть цікавими для підготовки наступних наукових праць з означеної проблематики, а також при розробці законопроектів.

Для працівників судових і правоохоронних органів, науковців, викладачів, аспірантів та студентів вищих навчальних закладів.

ВСТУПНЕ СЛОВО

Розвиток України як незалежної держави, її економічної складової неможливий без сучасного законодавства, що відповідає реаліям сьогодення.

Теперішній етап формування законодавчої бази характеризується низкою суперечливих тенденцій. Серед яких: продовження дії законодавчих актів УРСР, СРСР, що досить дивно після більш як 20 років становлення незалежної України, крім того серед цих актів є і кодифіковані, що особливо небезпечно; надмірна урегульованість окремих відносин нормами права, які можуть прекрасно існувати і без такої регуляції на підставі релігійних, моральних норм, навіть звичаїв; застаріле регулювання відносин, що давно вже переросли свою правову основу – трудових, адміністративних і т.д.

Негативними факторами, що впливає на формування законодавства України є також невизначеність зовнішньої політики нашої держави, неврахування історичної спадщини попередніх поколінь, зокрема в мовному питанні, наділення окремих державних органів (наприклад, судів) невластивими їм функціями законотворчої діяльності та ін.

Реформи, що відбуваються в Україні в законодавчій сфері не носять системного характеру, головний орган цієї діяльності Верховна Рада України не працює належним чином, що також не впливає позитивно на рух держави до демократичних стандартів.

Важливими заходами, що можуть посприяти вирішенню хоча б деяких теоретичних та практичних проблем розвитку чинного законодавства України, є наукові обговорення теоретичних та практичних проблем його реалізації, з формуванням чітких пропозицій у вигляді змін до законодавства.

Як видно з, поданих до публікації у збірнику матеріалів конференції, тез повідомлень проблемних аспектів, що потребують змін до законодавства більші ніж достатньо. І ці питання цікавлять не лише досвідчених науковців, але й молодих дослідників.

Іван Михайлович Луцький
ректор Івано-Франківського
університету права
імені Короля Данила Галицького
академік УАН, академік академії наук Вищої школи України,
академік Міжнародної академії наук педагогічної освіти,
доктор канонічного права, Відмінник освіти України,
доктор юридичних наук, професор

2. Эффективность юридической ответственности в охране окружающей среды / Под ред. О.С.Колбасова, Н.И.Краснова. – М.: Наука, 1985. – 226 с.
3. Кравченко С.Н. Имущественная ответственность за нарушения правоохранительного законодательства. Львов, 1979. - 54с.
4. Петров В.В. Экологическое право России. М.: Изд-во БЕК, 1995. -557 с.
5. Шемшученко Ю.С., Мунтян В.Л., Розовский Б.Г. Юридическая ответственность в области охраны окружающей среды. – К.: Наук. думка, 1978. – 279с.

Грицан О.А.

кандидат юридичних наук, доцент,

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ У СИСТЕМІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ НАДРОКОРИСТУВАННЯМ

Початок ХХІ століття ознаменувався стрімким зростанням виробництва та споживання матеріальних благ і, як наслідок, стабільним погіршенням природних умов життя людини.

В Україні, як і в переважній більшості держав, процес виробництва нерозривно пов'язаний з видобуванням та подальшим використанням корисних копалин. Реальне забезпечення принципу науково обгрунтованого узгодження екологічних, економічних та соціальних інтересів суспільства в процесі надрокористування можливе лише за умови ефективного державного управління у цій сфері. Провідну роль в організаційному та правовому забезпеченні такого управління повинен відігравати Кабінет Міністрів України як вищий орган виконавчої влади. Особливої актуальності зазначене питання набуває в контексті перспективи видобування сланцевого газу в Україні на умовах угод про розподіл продукції.

В юридичній літературі усталеною є думка, що за характером, напрямками роботи, повноваженнями органи державного управління в галузі охорони навколишнього природного середовища бувають загальної та спеціальної компетенції [1,с.359-360; 2,с.40; 3,с.123]. Виходячи з того, що державне управління природокористуванням та природоохороною є лише однією із багатьох функцій Кабінету Міністрів, в сфері екології його прийняттю вважати органом загальної компетенції.

Згідно зі ст. 2 Закону України «Про Кабінет Міністрів України»[4], одним із основних завдань цього державного органу є забезпечення проведення державної політики у сфері охорони природи, екологічної безпеки і природокористування. Кабінет Міністрів України здійснює в межах своїх повноважень державне управління у сфері охорони та раціонального використання землі, її надр та інших природних ресурсів, приймає рішення про обмеження, тимчасову заборону (зупинення) або припинення діяльності підприємств, установ або організацій незалежно від форми власності у разі порушення ними законодавства про охорону навколишнього природного середовища, координує діяльність органів

виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій, пов'язану з охороною навколишнього природного середовища, виконанням державних, регіональних та міждержавних екологічних програм.

Більш детально компетенцію Кабінету Міністрів України у галузі охорони та використання надр визначено у ст. 8 Кодексу України про надра [5]. Варто зауважити, що впродовж останніх трьох років до зазначеної статті було внесено низку змін та доповнень, у результаті яких відбулося суттєве розширення повноважень Кабінету Міністрів України у сфері надрокористування.

Таким чином, на сьогодні до відання Кабінету Міністрів України у галузі геологічного вивчення, використання і охорони надр належить: реалізація державної політики у сфері регулювання гірничих відносин; здійснення державного контролю за геологічним вивченням, використанням та охороною надр, а також за утворенням та використанням техногенних родовищ і переробкою мінеральної сировини; визначення порядку діяльності органів виконавчої влади в галузі використання і охорони надр, координація їх діяльності; забезпечення розробки загальнодержавних та регіональних програм у галузі геологічного вивчення, використання і охорони надр; визначення темпів використання, подальшого розширення та якісного поліпшення мінерально-сировинної бази; визначення порядку використання надр та їх охорони, розробки і затвердження відповідних стандартів, норм і правил; створення єдиної системи Державного інформаційного геологічного фонду та визначення порядку розпорядження геологічною інформацією; організація державної експертизи та оцінки запасів корисних копалин; вирішення питань використання надр для складування і захоронення відходів виробництва та інших шкідливих речовин; визначення критеріїв щодо визнання запасів корисних копалин незначними; укладення угод про розподіл продукції; укладення угод про розподіл продукції щодо використання ділянок надр у виключній (морській) економічній зоні, на континентальному шельфі України; затвердження переліку ділянок надр, що становлять особливу наукову, культурну або природно-заповідну цінність і не можуть надаватися у користування на умовах угод про розподіл продукції; вирішення інших питань у галузі управління і контролю за використанням та охороною надр.

Впродовж тривалого періоду до компетенції вищого органу виконавчої влади України входило визначення нормативів плати за користування надрами та порядку її справляння. Проте із прийняттям Податкового кодексу України Кабінет Міністрів було уповноважено встановлювати лише розмір збору за видачу спеціальних дозволів на користування надрами.

Більшість нововведень у компетенції Кабінету Міністрів України стосуються відносин щодо укладання та виконання угод про розподіл продукції, у яких зазначений орган бере участь від імені держави. Варто, однак, зауважити, що пошук та розвідка родовищ корисних копалин, а також їх видобування, які здійснюються на умовах угод про розподіл продукції, на сьогодні не є сферою застосування державно-приватного партнерства (ч.1 ст. 4 Закону України «Про державно-приватне партнерство») [6].

Відповідно до положень Закону України «Про угоди про розподіл продукції» [7] Кабінет Міністрів України володіє такими владними повноваженнями у сфері надрокористування: розгляд пропозицій від інвесторів стосовно проведення конкурсу на укладання угоди про розподіл продукції щодо окремої ділянки надр (ч.2 ст.6); прийняття спільно з органами місцевого самоврядування рішень щодо укладання відповідної угоди без проведення конкурсу (ч.5 ст.6); прийняття рішення щодо проведення відповідного конкурсу; визначення переможця конкурсу (ч.10 ст.7); забезпечення автентичності всіх примірників угоди, що підписуються сторонами (ч.4 ст. 13); зупинення чи дострокове припинення дії спеціального дозволу на право користування надрами (в тому числі його анулювання) під час виконання угоди про розподіл продукції у випадках, визначених законом (ст.17). Важливо, що вищий орган виконавчої влади безпосередньо відповідає за дотримання умов угоди про розподіл продукції перед державою (ст. 12). З метою реалізації цього положення Кабінет Міністрів України здійснює контроль за виконанням угоди про розподіл продукції з боку держави (ст. 28).

Не рідше одного разу на п'ять років Кабінет Міністрів України за участю центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр (на сьогодні це Державна служба геології та надр України), повинен організувати та провести комплексну перевірку виконання умов, передбачених угодою про розподіл продукції. При виявленні істотних порушень умов угоди, передбачених такою угодою, Кабінет Міністрів України має право звернутися до суду (чи іншого передбаченого угодою органу вирішення спорів) з вимогою про дострокове її розірвання з відшкодуванням збитків з одночасним зупиненням або без зупинення виконання робіт, передбачених угодою про розподіл продукції.

Постійно діючим органом Кабінету Міністрів України є Міжвідомча комісія з організації та виконання угод про розподіл продукції [8], завданням якої є і координація роботи з підготовки та узгодження проектів угод про розподіл продукції, організація їх виконання, а також забезпечення контролю за виконанням угод. Відповідно до покладених завдань, Комісія розглядає хід виконання угод не рідше одного разу на

квартал на своїх засіданнях, розробляє пропозиції та подає їх на розгляд Кабінету Міністрів України.

Наведене свідчить про закріплення за вищим органом виконавчої влади України широкого кола управлінських повноважень у сфері охорони та використання надр, а, отже, про наявність у Кабінету Міністрів реальних важелів впливу на відповідні суспільні відносини.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Адміністративне право України [Підручник для юрид. вузів і фак. / Ю.П. Битяк, В.В. Богуцький, В.М. Гарашук та ін.]; за ред. Ю.П. Битяка. – Харків: Право, 2001. – 528 с.
2. Екологічне право України: Підручник для студентів юрид. вищ. навч. закладів / [А.П. Гетьман, М.В. Шульга, В.К. Попов та ін.]; за ред. А.П. Гетьмана, М.В. Шульги. – Х.: Право, 2005. – 384 с.
3. Природноресурсове право України: Навч. посіб. / [А.Е. Бавбекова, Л.О. Бондар, Н.С. Гавриш та ін.]; за ред. І.І. Каракаша. – К.: Істина, 2005. – 376 с.
4. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 7 жовтня 2012 року // Відомості Верховної Ради України. – 2011. - № 9. – Ст. 58.
5. Кодекс України про надра від 27 липня 1994 року // Відомості Верховної Ради. - 1994. - № 36. - Ст. 340.
6. Про державно-приватне партнерство: Закон України від 1 липня 2010 року // Відомості Верховної Ради України. – 2010. - № 40. – Ст. 524.
7. Про угоди про розподіл продукції: Закон України від 14 вересня 2009 року // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 44. – Ст. 391.
8. Про затвердження Положення про Міжвідомчу комісію з організації укладення та виконання угод про розподіл продукції: Постанова Кабінету Міністрів України від 16 березня 2000 року № 509 // Офіційний вісник України. – 2000. – № 12. – Ст. 463.

Дожук І.Я.

ДЕРЖАВНИЙ ЛІСОВИЙ КАДАСТР ЯК ЗАСІБ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОГО РОЗВИТКУ

На сьогоднішній день, в період неузгодженості темпів економічного розвитку і вимог екологічної безпеки, домінування природомістких галузей з високою питомою вагою ресурсо- і енергомістких застарілих технологій, сировинна орієнтація експорту, питання сталого екологічного розвитку є дуже актуальними для України. Антропогенне навантаження на навколишнє природне середовище наближається до граничної межі його екологічної стійкості. Що може призвести до кризових і катастрофічних змін у довкіллі, які негативно вплинуть на життєдіяльність людини і суспільства.

На конференції в Ріо-де-Жанейро, яка відбулася у 1992 р., був визначений принцип «стійкого розвитку». Цей термін походить з біології, де використовується для позначення стійкості біологічних і екологічних систем. У вітчизняній літературі поширений термін сталого розвитку.

Сталий розвиток — це процес гармонізації продуктивних сил, забезпечення гарантованого задоволення необхідних потреб усіх членів

СЕКЦІЯ № 3

ЕКОЛОГІЧНЕ, ЗЕМЕЛЬНЕ, АГРАРНЕ ПРАВО

<u>Вітовська І.В.</u> ЕФЕКТИВНІСТЬ ЮРИДИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В ОХОРОНІ НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА.....	77
<u>Грицан О.А.</u> КАБІNET МІНІСТРІВ УКРАЇНИ У СИСТЕМІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ НАДРОКОРИСТУВАННЯМ.....	80
<u>Дожук І.Я.</u> ДЕРЖАВНИЙ ЛІСОВИЙ КАДАСТР ЯК ЗАСІБ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОГО РОЗВИТКУ.....	83
СЕКЦІЯ № 4	
ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО ТА ПРОЦЕС	
<u>Басюк В.В., Кропивич Н.Р.</u> ДО ПРОБЛЕМАТИКИ ПІДСТАВ ОБМЕЖЕННЯ ЦИВІЛЬНОЇ ДІЄЗДАТНОСТІ ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ.....	87
<u>Герц А.А.</u> ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ЗАПОДІЯННЯ ШКОДИ ЗДОРОВ'Ю ПРИ НАДАННІ МЕДИЧНИХ ПОСЛУГ.....	91
<u>Грицкевич С.Г.</u> ПРОБЛЕМИ СПОЖИВАННЯ ЯК ФОРМИ ЦИВІЛЬНОГО ПРИМУСУ.....	94
<u>Жукевич І.В.</u> ПРОБЛЕМИ ПЕРЕБІГУ СТРОКІВ АПЕЛЯЦІЙНОГО ОСКАРЖЕННЯ ЗАОЧНОГО РІШЕННЯ ДЛЯ СТОРІН ЦИВІЛЬНОГО СУДОЧИНСТВА УКРАЇНИ.....	97
<u>Королев В., Данилюк К.</u> К ВОПРОСУ О НАЛОЖЕНИИ И СНЯТИИ ЗАПРЕТА ОТНОСИТЕЛЬНО ОТЧУЖДЕНИЯ НЕДВИЖИМОГО ИМУЩЕСТВА (ИМУЩЕСТВЕННЫХ ПРАВ НА НЕДВИЖИМОЕ ИМУЩЕСТВО) И ТРАНСПОРТНЫХ СРЕДСТВ, КОТОРЫЕ ПОДЛЕЖАТ ГОСУДАРСТВЕННОЙ РЕГИСТРАЦИИ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА.....	100
<u>Косьмій Л. Р.</u> ОСНОВНИ ПРИЧИНИ ВІДКЛАДЕННЯ ПРОЦЕСУ ПРИЙНЯТТЯ ТРУДОВОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ.....	104
<u>Наріжний С. Ю.</u> ОСОБЛИВОСТІ ІНСТИТУТУ ПОРУКИ У ДОГОВОРАХ ПРО ПЕРЕДАЧУ МАЙНА У ТИМЧАСОВЕ КОРИСТУВАННЯ.....	106
<u>Турчак І.О.</u> ЗАВДАТОК В СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ ДОГОВІРНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ.....	109

Чекіль Р.І.

РИЗИКИ, ЩО ВИНΙΚАЮТЬ У ФОРФЕЙТЕРА ЗА ДОГОВОРОМ ФОРФЕЙТИНГУ.....	113
--	-----

СЕКЦІЯ № 5

**КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО, КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧЕ ПРАВО,
КРИМІНОЛОГІЯ**

<u>Громко В. Я.</u> ПРИЗНАЧЕННЯ ПОКАРАННЯ НЕПОВНОЛІТНЬОМУ ЗА КРИМІНАЛЬНИМ КОДЕКСОМ УКРАЇНИ.....	115
<u>Марисюк К.Б.</u> СТ. 53 КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ У ЧАСТИНІ РОЗМІРІВ ПОКАРАННЯ У ВИДІ ШТРАФУ НЕОБХІДНО ЗМІНИТИ.....	117
<u>Мельник П.В.</u> СИСТЕМА ЗЛОЧИНІВ ПРОТИ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ І ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА РЕСПУБЛІКИ БІЛОРУСЬ.....	120
<u>Острогляд О.В.</u> ОКРЕМІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ.....	123
<u>Пащковська М.В.</u> ЧИННИКИ ПРОТИПРАВНОЇ ПОВЕДІНКИ НЕПОВНОЛІТНІХ....	127
<u>Політова А.С.</u> РЕЙДЕРСТВО В УКРАЇНІ: КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ.....	129
<u>Соловій О. Я.</u> СТИМУЛЮВАННЯ ПОЗИТИВНОЇ ПОСТЗЛОЧИННОЇ ПОВЕДІНКА ЯК ЗАСІБ РЕАЛІЗАЦІЇ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ.....	132
<u>Соловій Я. І.</u> ПИТАННЯ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ КВАЛІФІКАЦІЇ ДІЯННЯ СПЕЦІАЛЬНОГО СУБ'ЄКТА ЗЛОЧИНУ.....	136
<u>Федорак Л. М.</u> КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ У СФЕРІ ЗАСТОСУВАННЯ НОРМ КК ПРО СУКУПНІСТЬ ЗЛОЧИНІВ.....	140
<u>Шведова Г.Л.</u> ОКРЕМІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ АНТИКОРУПЦІЙНОГО ЗАКОНОДАВСТВА В УКРАЇНІ.....	143
СЕКЦІЯ № 6	
КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС, КРИМІНАЛІСТИКА	
<u>Басиста І. В.</u> ОКРЕМІ АСПЕКТИ ПРОЦЕСУАЛЬНОГО СТАТУСУ СЛІДЧОГО В РОЗРІЗІ КПК 2012 РОКУ.....	147